

gnisque copiis ad Siciliam duce Hamone concurrunt. Nec Lutacius segnior, imò consilia Pænorum mira celeritate prævenit. Postquam proximæ sibi utrorumque classes apud Egades insulas contra Lilybæum civitatem Sicilia per totam noctem, intertextis propemodum anchoris, steterunt, ortâ luce prior Lutacius signum bello dedit. Crudescente pugna victus Hanno navem avertit, & dux fugæ primus fuit. Aliquantum cum eo pars exercitus sui Africam petiit, alii confugere Lilybæum: septuaginta & tres naves Punica captæ sunt: centum triginta demersæ: triginta & duo millia hostium captâ, cæsa quatuordecim millia fuerunt. Nunquam in mari tantis copiis pugnatum est. Infinitum auri, & argenti prædæ in potestatem Romanorum redactæ. Ex classe autem Romana duodecim naves meræ. Pugnatum est VI. Idus Martii. Lutacius deinde ad Erycinam civitatem, quam Pæni tenebant, venit: ibique duo millia Carthaginensium confertâ pugna interfecit. Tunc Carthaginenses præcipiti festinatione ad Lutacium Coss., ac deinde Romam mittunt, orant pacem, quam illicò consequuntur. Captivi Romanorum, qui tenebantur à Carthaginensibus, redditi sunt. Etiam Carthaginenses petivere, ut redimi eorum captivos liceret, quos ex Afris Romani tenebant. Senatus iussit sine pretio eos dari, qui in publica custodia essent: qui autem in privatis tenerentur, ut pretio dominis reddito Carthaginem redirent, atque id pretium ex fisco magis, quam à Carthaginensibus solveretur. Carthaginenses fanè sub hac conditione cum Romanis pacem fecerunt, ut Sicilia, Sardiniaque decederent, & per continuos viginti annos eis perfolerent puri argenti tria millia talentorum. His diebus Judæorum Pontifex Onias Simonis Justi filius clarus habebatur. (60) Anno ab Urbe condita DVII.

A repentina subverso ipsius Romæ prævenit triumphum Romanorum. Neque enim temerè dixerim, quando non vel modicam letitiam Romæ superveniens repente quàm gravissimus luctus oppressit. Siquidem Q. Lutacio Catulo, A. Manlio Coss. diversæ ignium, aquarumque clades penè absumpsere Urbem. Nam Tyberis insolitis auctus imbribus, & ultra opinionem, & diuturnitate, & magnitudine redundans, omnia Romæ ædificia in plano posita delevit. Diversæ qualitates locorum ad unam convenere perniciem: quoniam, & quòd segnior redundatio tenuit, madefacta dissolvit: & quæ cursus torrentis invenit, impulsa deiecit. Aquarum gravissimam cladem, gravior ignis secuta vastatio est. Qui ignis (incertum unde surrexit) plurimas civitatis partes pervagatus, cum hominum, domorumque miserabilem stragem fecit, tum etiam tantum opum uno consumpsit incendio, quantum plurimæ, & peregrinæ victoriæ conferre non possunt. Dehinc, cum omnia in circuitu fori depopularer, adem Vestæ corripuit, unde etiam Metellus cum arsfuros deos eripit, vix brachio semijustulatus aufugit. T. Sempronio Graccho, C. Valerio Falcone Coss. bellum Faliscis intulerunt. Quæ civitas Italiæ opulenta, quondam fuit, quam ambo Coss. intra sex dies, quàm venerant, transierunt, XV. millibus hostium cæsis, pace concessa, agro tamen ex medietate sublato. Eodem anno etiam Galli Alpini novè Romani extiterunt hostes, adversus quos sortè varia bellatum est. Nam in primo conflictu Valerio Coss. tria millia cecidere Romanorum: secundo XIV. millia Gallorum cæsa, duo millia captâ sunt. Sed ob priorem cladem triumphus (61) Consuli denegatus est.

Explicit Liber Secundus.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

Finito igitur Punico bello, quod viginti tres (1) annos tractum est, jam Romani clarissimâ gloriâ noti, L. Cornelio Lentulo, Fulvio Flacco Coss. legatos ad Ptolomæum regem Ægypti miserunt, auxilia promittentes, quia rex Syriæ Antiochus ei bellum intulerat. Ille Romanis gratias egit, auxilia non accepit: jam enim fuerat illa pugna transacta. Eodem tempore potentissimus rex Siciliæ Hiero Romam venit ad ludos, & ducenta millia modiorum tritici populo dono dedit. (2) T. Manlio Torquato, C. Attilio Balbo Coss. Sardinia rebellavit auctoribus Pænis: unde mox Sardi subacti, & oppressi sunt: Carthaginensibus autem violatoribus pacis, quam ipsi poposcissent, inferri bellum decretum est. E contra

D Carthaginenses pacem suppliciter poposcere: & quum his missis legatis nihil proficessent, postetiam eorum decem principibus bis æquè supplicantibus nil impetrarent: novissimè Hannonis minimi hominis inter legatos oratione meruerunt. Hoc anno porta Jani Gemini clausa est, quia nusquam eo anno bellum erat: quod sub Numa Pompilio rege provenerat. Anno ab Urbe condita DXVII. Hamilcar dux Carthaginensium ab Hispanis in bello, cum aliud bellum adversum Ro. clam pararet, occisus est. L. Postumius Albinus, Cn. Fulvius Centimalus Coss. bellum contra Illyricos sequenti gesserunt (3) anno, eo quòd legati Romanorum ab Illyriis interfecti sunt. Post cum ipsis Illyriis atrocissimum bellum gestum est, in quo multis oppidis, oppidulisque deletis, reliqui se Fulvio, Postumioque Coss. dedi-

(60) A. & H. post habebatur. Tunc etiam Q. Emilius poeta Tarenti nascitur; qui post Romæ docuit, contentus unus ancille ministerio. Q. Lucilius, A. Mallius Coss. creati sunt, bellum Faliscis intulerunt (que civitas Italiæ opulenta quondam fuit) quod ambo Consules intra sex dies, quum venerant transegerunt, XVm. hostium cæsis, cæteris pace concessa, agro tamen ex medietate sublato. Quibus verbis etiam finit Eutrop. lib. 2.

(61) In edit. Canis, vitiosè triumphans.

(1) A. & H. quod per XXII. annos tractatum est, Romani jam clarissimâ gloriâ noti, legatos ad Ptolomæum &c. Eutropius etiam habet annos XXII.

(2) A. pro dedit, exhibuit. Hinc Lucio Cornelio Lentulo, Fulvio Flacco Coss., quibus Hiero Romam venerat, etiam contra Ligures intra Italianam bellum gestum est. Nam idem Coss. primi trans Padum Romanas ducere legiones. Pugnatum est ibi cum Insubribus, & Liguribus, quorum interfecta sunt viginti tria millia, quinque millia captâ, & de his triumphatum est. Sequenti anno in Piceno, flumine sanguis effluxit, & apud Tuscos celum ardere visum est, & Arimini nocte multa

luce fulgente tres simul Lame apparuerunt. Carthaginenses tamen bellum reparare tentabant, Sardinenses, qui ex conditione pacis Romanis parere debebant, ad rebellandum impellentes. Venit tamen Romam legatio Carthaginensium, & pacem impetravit T. Mallio Torquato, Cajo Attilio vulgò Coss. de Sardin triumphatum est, & pace omnibus locis facta, Romani nullum bellum habuerunt: quod his post Romam conditam senel tantum Numa Pompilio rege contigerat. L. Postum. &c.

H. concordat cum Ambros. paucis exceptis, nam pro CCm. habet CC. etiam contra Ligures, legit etiam Ligures. In Piceno, flumine; in Piceno flumen &c.

(3) A. & multis civitatibus captis etiam reges in dedicationem acceperunt: ac tum primum de his triumphatum est. Emilio Coss. ingentes Gallorum copie Alpes transierunt, traditumque est à Fabio historico, qui eo bello interfuit DCCm. hominum parata ad id bellum fuisse. Sed res per Coss. tantum prospere gesta 40m. &c. H. pro 700m. habet 70m. in cæteris cum nostro.